

SXEDIO.FZ7

3.6.1952: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΑΝΑΖΗΤΕΙ ΣΥΜΜΑΧΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ, ΣΥΡΙΑ ΚΑΙ ΛΙΒΑΝΟ ΩΣΤΕ ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΟΥΝ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΤΙΘΕΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

Από την εκλογή του ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος το είχε βάλει ως σκοπό της ζωής του να εγείρει το Κυπριακό στα Ηνωμένα Έθνη, με την ελπίδα ότι θα προωθούσε τον αγώνα για την Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Μια και η Κύπρος δεν αποτελούσε μέλος των Ηνωμένων Εθνών έπρεπε να βρει κάποιον "κηδεμόνα", ο οποίος να το ήγειρε.

Βέρος αντικομμουνιστής ο Μακάριος, με κανένα τρόπο δεν ήθελε να καταφύγει σε κομμουνιστικές χώρες για να εγείρουν το Κυπριακό, γιατί φοβόταν ότι θα έκαμνε ζημιά στην υπόθεση του, παρά καλό.

Από την άλλη οι δυτικοί, ενώ προσπαθούσαν ακόμα να λύσουν τις διαφορές και να μαζέψουν τα συντρίμια που άφησε πίσω του ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, δεν ήταν διατεθειμένοι να δημιουργήσουν οποιαδήποτε προβλήματα με την Αγγλία.

Εμεναν οι αφρικανοασιατικές χώρες και ιδιαίτερα οι χώρες της Μέσης Ανατολής, από τις οποίες οι βασικές εξαρτώνταν ή ήταν υπό τον έλεγχο των βρετανών ή πρώην αποικίες τους. Οι χώρες αυτές μόνο ως υποστηρικτικές σε κάποιες ψηφοφορίες μπορούσαν να έλθουν στον αγώνα του κυπριακού λαού, παρόλον ότι πολλές δεν έβλεπαν και με καλό μάτι ένα αγώνα για την Ένωση, γιατί κάτι τέτοιο θα σήμαινε επέκταση του ΝΑΤΟ και επίσημα στην ανατολική Μεσόγειο, χάρια του ότι η Τουρκία με κανένα τρόπο δεν ήθελε να ακούσει κάτι τέτοιο μια και ήθελε να της επιστραφεί η Κύπρος.

Η μόνη χώρα φυσιολογικά χώρα, που θα μπορούσε να καταθέσει προσφυγή της Κύπρου δεν ήταν άλλη από την Ελλάδα, με την οποία οι Κύπριοι ήθελαν να

ενωθούν.

Έτσι ο Μακάριος έρριξε όλο του το βάρος προς την Ελλάδα, ενώ άρχισε επισκέψεις στις αφρικανικές χώρες, όπως ο Λίβανος, η Συρία και η Αίγυπτος, σε πρώτο πλάνο και σε δεύτερο τις Ηνωμένες Πολιτείες, για να εξασφαλίσει συμμάχους, αλλά και να διεθνοποιήσει όσο μπορούσε το πρόβλημα.

Σ' αυτή του την προσπάθεια δεν δεχόταν με κανένα τρόπο κοινές κινητοποιήσεις με το ΑΚΕΛ φοβούμενος ότι κάτι τέτοιο δεν θα τον βοηθούσε σαν θα ακουγόταν στο εξωτερικό ότι συνεργαζόταν με τους κομμουνιστές.

Έτσι οι δυο πλευρές συνέχιζαν η καθεμιά τα διαβήματα και τα υπομνήματά της, με κοινό στόχο την Ένωση, αλλά χωρίς κοινή πορεία.

Ταυτόχρονα στο μιάλο του Μακαρίου άρχισε να ωριμάζει τα τελευταία δυο με τρία χρόνια η ιδέα ενός ένοπλου αγώνα σαν άσκηση περισσότερης πίεσης στη Βρετανία να αποδεχθεί να παραχωρήσει την Κύπρο στην Ελλάδα.

Έτσι, ενώ πλησίαζε η νέα Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών (1952) ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ άρχισε μια νέα επιθετική πολιτική.

Πρώτος σταθμός του πρώτου ταξιδιού του, μετά την εκλογή του ως Αρχιεπισκόπου, ήταν το γειτονικό Καΐρο το οποίο είχε ανοιχτούς λογαριασμούς με τους Βρετανούς, λόγω της διώρυγας του Σουέζ. Ακολούθησαν η Συρία, ο Λίβανος και η Ελλάδα όπου είχε επαφές με την πολιτική ηγεσία της χώρας.

Το πολυήμερο ταξίδι άρχισε στις 15 Μαΐου 1952 και στο αεροδρόμιο Λευκωσίας τον αποχαιρέτησαν οι αξιωματούχοι της δεξιάς και της Εθναρχίας κρατώντας μακριά την αριστερά.

Την ώρα που εισερχόταν στο αεροπλάνο μαθητές της Ιερατικής Σχολής έψαλαν το Πολυχρόνιο.

Στο αεροδρόμιο Ελμάζα του Καΐρου, όπου έφθασε αυθημερόν τον υποδέχθηκαν οι Πρόεδροι των Κυπριακών Αδελφοτήτων Καΐρου και Αλεξανδρείας, επρόσωπος του Πατριάρχη Αλεξανδρείας και άλλων

οργανώσεων.

Στο Κάιρο ο Μακαριώτατος θα ήταν φιλοξενούμενος του Πατριάρχη Αλεξανδρείας Χριστοφόρου.

Ο Μακάριος ήταν πολύ συγκρατημένος κατά την άφιξη του στην Αίγυπτο. Δήλωσε μόνο ότι στόχος του ταξιδιού του ήταν να εξασφαλίσει την ηθική υποστήριξη των Ελληνικών παροικιών στον αγώνα για ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

Στην Αλεξάνδρεια όπου πήγε την επομένη ο Μακάριος δέχθηκε τους αντιπροσώπους του τύπου και περιορίστηκε να δηλώσει ότι οι Κύπριοι θα διεξαγάγουν τον αγώνα τους με ειρηνικά μέσα:

"Θα προσφύγωμεν εις τας διεθνείς οργανώσεις, και εν ανάγκη, θα φέρωμεν τας διεκδικήσεις μας προ του Συμβουλίου Ασφαλείας και του διενούς δικαστηρίου της Χάγης. Δεν απωλέσαμεν ακόμη την ελπίδα, ότι θα πεισωμεν την Μεγάλην Βρετανία περί των νομικών δικαιωμάτων μας. Εν πάση περιπτώσει, θα προσφύγωμεν μόνον εις ειρηνικά μέσα διά να επιτύχωμεν την αναγνώρισιν των".

Ομως σε άλλη δήλωση του ο Μακάριος υπηνίχθη ότι στον αγώνα του ο κυπριακός λαός θα χρησιμοποιούσε όλα τα μέσα που είχε στη διάθεση του, υπονοώντας για όσους γνώριζαν, και ένοπλο αγώνα.

Είπε σύμφωνα με τη εφημερίδα "Λε Προγκρέ Ετζιψιέν":

"Η βάρβαρος αντίληψης ότι άλλοι άνθρωποι γεννώνται διά να είναι σκλάβοι, απέθανε και ετάφη εις τα πεδία των μαχών του τελευταίου πολέμου. Το δικαίωμα της ελευθερίας ανήκει εις όλους τους ανθρώπους και το δικαίωμα αυτό θα το διεκδικήσωμεν με όλα στα μέσα, θα νικήσωμεν διά της δυνάμεως του δικαίου μας".

Την κυριακή **18** Μαΐου ο Μακάριος τέλεσε τη θεία λειτουργία στον Καθεδρικό ναό Αγίου Σάββα στην Αλεξάνδρεια, όπου λαμβάνοντας αφορμή από το Ευαγγέλιο προειδοποίησε ότι "ο Ελληνικός Λαός δεν πρόκειται να λυγίση ή να υποχωρήση, αλλά θα βαθίση

σταθερώς μέχρι της νίκης".

Στις 21 ο Αρχιεπίσκοπος έγινε δεκτός από τον πρωθυπουργό της Αιγύπτου Πιλάλι Πασά, στην παρουσία του υπουργού Εξωτερικών Αμπτέλ Χαλέκ Χασούνα Πασά.

Με τον Χασούνα Πασά ο Μακάριος είχε μια δεύτερη ξεχωριστή συνάντηση αργότερα. Και στις δυο συναντήσεις του ο Μακάριος βολιδοσκόπησε τους δυο ηγέτες για το ενδεχόμενο υποστήριξης της Κύπρου εάν και εφ' όσον το κυπριακό θα παρουσιαζόταν στον ΟΗΕ.

Ο Μακάριος πήρε καλές υποσχέσεις και όπως τηλεγράφησε στο Χωρεπίσκοπο Γεννάδιο στις 23 Μαΐου ο ίδιος προσωπικά:

"Αμφότεροι εξεφράσθησαν με ενθουσιασμόν υπέρ του αγώνος μας και εις σχετικήν ερώτησιν μας εις περίπτωσιν συζητήσεως του εις τον Οργανισμόν Ηνωμένων Εθνών".

Εξ' άλλου η εφημερίδα "Φως" του Καΐρου έγραψε για τη συνάντηση:

"Ο πρωθυπουργός της Αιγύπτου Χιλάλι Πασάς επέδειξε μέγα ενδιαφέρον διά τον Κυπριακόν απελευθερωτικόν αγώνα και ετόνισε προς τον επισκεφθέντα αυτόν Εθνάρχην Κύπρου Αρχιεπίσκοπον Μακάριον ότι η Αίγυπτος, η οποία υπήρξε πάντοτε κατά της ιμπεριαλιστικής πολιτικής αποθηνδήποτε εξασκουμένης, θα υποστηρίξη τας απόψεις των κυπρίων εις ην περίπτωσιν ήθελε κληθή να εκφέρη γνώμην".

Προθυμία για συμπαράσταση βρήκε ο Μακάριος και από άλλους Αιγυπτίους πολιτικούς και μη, όπως επίσης και από τις εφημερίδες που πρόβαλαν τις απόψεις του και τη θέση της Κύπρου.

Σύμφωνα με το ίδιο τηλεγράφημα του Μακαρίου προς το Γεννάδιο συντάκτης της εφημερίδας "Αλ Αχράμ" τον επισκέφθηκε και τον ανέφερε ότι "η εφημερίδες του θα είναι πάντοτε εις την διάθεσιν μας και θα δημοσιεύη οιαδήποτε άρθρα και πληροφορίας του στείλωμεν".

Επίσης ο Μακάριος ανέφερεν ότι ο γερουσιαστής Χασάν Σουρούρ και ο Πρύτανις του Φαρουκείου Πανεπιστημίου Χουσεΐν φασυτί, που τον επισκέφθηκαν

στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας "μου είπεν ότι είναι πάντοτε εις την διάθεσιν μας να βοηθήσουν καθ' οιονδήποτε τρόπον εις τον αγώνα μας".

Σαν συμπλήρωσε τις επαφές του στην Αλεξάνδρεια ο Μακάριος πήγε στο Κάιρο ικανοποιημένος από την ανταπόκριση που βρήκε. Παντού όπου πήγαινε στην Αίγυπτο από επσημους και μη έπαιρνε καλές υποσχέσεις, ενώ οι Έλληνες του Καΐρου ήσαν πολύ ενθουσιώδεις σε εκδηλώσεις.

Στους δημοσιογράφους όμως στο Κάιρο ο Μακάριος περιορίστηκε να δηλώσει:

" Η εκστρατεία των κυπρίων διά την ένωσιν της νήσου των μετά της Μητρος Ελλάδος περιλαμβάνει τα εξής τρία κύρια σημεία:

ΠΡΩΤΟΝ: Προσπαθείας προς δημιουργίαν μιας διεθνούς γνώμης ευνοϊκής προς την Κυπριακήν υπόθεσιν προς τον σκοπόν όπως απορριφθή το προσωπεΐον φιλελευθερίας, το οποίον προτείνει η Αγγλία.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Εντασιν του αγώνος, ούτως ώστε να μη δοθή η εντύπωσις ότι ο ενθουσιασμός των Κυπρίων εξαντλείται ευκόλως. Ο Κυπριαός λαός είναι αποφασισμένος να εξαντλήση όλα τα ειρηνικά μέσα διά να επιτύχη την Ένωσιν.

ΤΡΙΤΟΝ: Εγγραφήν του Κυπριακού ζητήματος εις την ημερησίαν διάταξιν της γενικής συνελεύσεως του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, τη αιτήσει ενός κράτους μέλους του ΟΗΕ.

Σε ομιλία του στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου όπου τέλεσε τη θεία λειτουργία και πάλι στις **25 Μαΐου 1952**, παραμονή της αναχώρησης του από την Αίγυπτο, ο Μακάριος εξέφρασε αποφασιστικότητα για αγώνα και πάλι:

"Οι Κύπριοι θα μείνουν Έλληνες και πιστοί μέχρι θανάτου εις την ελληνικήν ιδέαν. Η Ελληνική ψυχή δεν θα πεθάνη. Ζη και θα ζη πάντοτε. Η καρδιά των Κυπρίων κτυπά διά την Ελλάδα. Με το όραμα της Ελλάδας ζουν οι Κύπριοι και με το όραμα της θα πεθάνουν. Θα συνεχίσουν τον αγώνα μέχρις ότου

ξημερώση, με την βοήθειαν του Θεού, η ημέρα που της Κύπρου θα λυθούν τα δεσμά της σκλαβιάς".

Ο Μακάριος αναχώρησε από το Κάϊρο με κατεύθυνση τη Βηρυτό στις **28** Μαΐου αφήνοντας πίσω του μια Επιτροπή υπέρ του Κυπριακού Αγώνα που την αποτελούσαν Έλληνες της Αιγύπτου.

Την Επιτροπήν αποτελούσαν ο Κλεάνθης Παπαέλληνας, γιατρός, Πρόεδρος και οι Χρ. Χριστοφίδης, Ιωάννης Τρικόγλου, Κλεάνθης Νικολάου, Κωνσταντίνος Κοτσάνης, Ηρακλής Γεωργιάδης και Δήμος Μαυρομούστακος.

Σε δηλώσεις κατά την αναχώρηση του ο Μακάριος απείλησε και πάλι τη Βρετανία ότι αν αρνείτο να συγκατανεύσει στην Ένωση τότε θα προσέφευγε στο διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Είπε ο Μακάριος σε συνέντευξη του τον ανταποκριτή του αθηναϊκού "Βήματος" στο Κάϊρο:

"Τα τελευταία χρόνια το Κυπριακόν ζήτημα εσημείωσε μεγάλην πρόοδον. Εφ' όσον ισχύει η αρχή της αυτοδιαθέσεως των λαών, η Μεγάλη Βρετανία δεν ημπορεί να αντισταθή εις τον φλογερόν και έκδηλον πόθον των Κυπρίων να ενωθούν με την μητέρα πατρίδα. Κανένα επιχείρημα είτε λογικόν είτε ηθικόν, δεν ευσταθεί. Και τίθεται το ζήτημα: Διατί η Μεγάλη Βρετανία υπεσχέθη ότι θα παράσχη εις τους Σουδανέζους την ευκαιρίαν να καθορίσουν οι ίδιοι το μέλλον των, ενώ ως προς τους κυπρίους ακολουθεί μίαν εκ διαμέτρου αντίθετην πολιτικήν. Και όπως η Μεγάλη Βρετανία είναι φίλη της Ελλάδος, είναι χώρα φιλελεύθερη που ηγωνίσθη πάντοτε διά την ελευερίαν των λαών. Οπως και αν έχη το πράγμα, οσαιδήποτε δύσκολοι και αν ανακύψουν, να είσθε βέβαιοι ότι ο αγών δεν θα εγκαταλειφθή. Τίποτε δεν θα κάμη τους κυπρίους να λυγίσουν και θα μεταχειρισθώμεν κάθε θεμιτόν μέσον διά την πραγματοποίησιν των εθνών μας πόθων, και αν η Μεγάλη Βρετανία αντισταθή εις την δίκαιην απαίτησιν του κυπριακού λαού να ενωθή με την Ελλάδα, το ακανθώδες ζήτημα της Κύπρου θα αχθή ενώπιον του διεθνούς δικαστηρίου".

Κατέληξε προειδοποιώντας ο Μακάριος:

"Δεν θα υπάρξει ειρήνη διά τους κυπρίους, εφ' όσον η Μεγάλη Βρετανία δεν αναγνωρίζει τας εθνικάς διεκδικήσεις και την ελευθερίαν της νήσου".

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΣΤΟ ΛΙΒΑΝΟ ΚΑΙ ΣΥΡΙΑ: Ο Μακάριος έφθασε στη Βηρυτό στις **28 Μαΐου 1952** όπου τον υποδέχθηκε εκπρόσωπος της Ελληνικής Κοινότητας και του Πατριαρχείου αντιοχείας. Από τη Βηρυτό με αυτοκίνητο πήγε κατ' ευθείαν στη Δαμασκό, όπου ήταν φιλοξενούμενος του Πατριάρχη Αντιοχείας Αλεξάνδρου.

Η επίσκεψη στη Δαμασκό ήταν σύντομη. Είχε λίγες επαφές με τη μικρή ελληνική κοινότητα και την Κυριακή **1η Ιουνίου** συλλειτούργησε με τον Πατριάρχη στον Πατριαρχικό ναό Δαμασκού.

Στη Συρία ο Μακάριος είχε και μια σημαντική πολιτική επαφή: Συναντήθηκε με τον πρωθυπουργό στρατηγό Φαουζί Σέλο και σύμφωνα με τον ανταποκριτή της αθηναϊκής εφημερίδας "Καθημερινή" στη Δαμασκό "ο Ελλην Αρχιεπίσκοπος απεκόμισε την εντύπωση ότι η κυβέρνηση της Συρίας παρακολουθεί μετά συμπαθείας τον Κυπριακόν αγώνα".

Στον ίδιο ανταποκριτή ο Μακάριος δήλωσε ότι "είναι καθ' όλα ευχαριστημένος από την υποδοχή και την παραμονή του εν Συρία διότι είχε την ευκαιρίαν να διαφωτίση τους επισήμους, τον κλήρον και την κοινήν γνώμην της Συρίας επί του κυπριακού".

Ζήτησε είπε σύμφωνα με τον ανταποκριτή της "Καθημερινής" " την υποστήριξιν της Συρίας εις ην περίπτωσιν το Κυπριακόν ήθελεν αχθή ενώπιον του ΟΗΕ.

Στις **3 Ιουνίου** ο Μακάριος επέστρεψε στη Βηρυτό όπου τον δεξιώθηκε η ελληνική κοινότητα στις Λιβανικής πρωτεύουσας και είχε επαφές με τον πρωθυπουργό του Λιβάνου Σαμί Σουλ.

Αναχωρώντας για την Αθήνα στις **6 Ιουνίου** ο Μακάριος είπε ότι οι ηγέτες της Αιγύτου, της Συρίας και του Λιβάνου επέδειξαν αδιαμφισβήτητη κατανόηση όσον αφορά το Κυπριακό ζήτημα και ότι η κοινή γνώμη

των κρατών αυτών είναι διατεθειμένη ευμενώς ως προς την επίλυσιν του κυπριακού προβλήματος συμφώνως προς τους πόθους του Κυπριακού λαού και γενικώς όλων των Ελλήνων".